

Harlan Coben

Laatste kans

Een uur voordat zijn wereld explodeerde als een rijpe tomaat onder een naaldhak, beet Myron in een plak pas gebakken cake die veracht veel naar urinoirkoek smaakte.

‘En?’ vroeg mam.

Myron leverde een gevecht met zijn keel, behaalde een moeizame overwinning en slikte. ‘Niet gek.’

Mam schudde teleurgesteld haar hoofd.

‘Wat is er?’

‘Ik ben advocate,’ zei mam. ‘Je zou toch denken dat ik mijn kind beter had leren liegen.’

‘Het ligt niet aan jou,’ zei Myron.

Ze haalde haar schouders op en maakte een wuivend gebaar naar de, eh, cake. ‘Ik heb nog nooit eerder iets gebakken, *bubbe*. Je kunt me gerust de waarheid vertellen.’

‘Het smaakte naar urinoirkoek,’ zei Myron.

‘Naar wat?’

‘Urinoirkoek. Die leggen ze neer bij pisbakken. Tegen de stank, geloof ik.’

‘En eet je daarvan?’

‘Nee...’

‘Zou je vader daarom zo lang wegblijven? Zou hij aan het proeven zijn? En ik dacht nog wel dat hij last had van zijn prostaat.’

‘Ik maakte maar een grapje, mam.’

Ze glimlachte met haar blauwe ogen, die nu dunne rode adertjes in het wit hadden, het rood dat je met Visine niet weg kon krijgen, het rood van langzame, gestage tranen. Mam was altijd een theatraal type geweest. Langzame, gestage tranen waren niet haar stijl. ‘Ik ook, meneertje Slimmerik. Dacht je dat jij de enige in de familie was met gevoel voor humor?’

Myron zei niets. Hij keek naar de, eh, cake, vrezend of misschien

hopend dat het ding weg zou trippelen. In de ruim dertig jaar dat zijn moeder in dit huis had gewoond, had ze nooit iets gebakken – niet van een recept, niet uit haar hoofd, zelfs niet van die Pillsbury croissantjes die in kleine posterkokertjes werden verkocht. Ze kon amper een keteltje water opzetten zonder specifieke instructies. Eten koken deed ze al helemaal nooit, hoewel ze bevroren pizza's met zwier wist op te warmen in haar magnetronoven, haar soepele vingers dansend over het numerieke Nurejev-toetsenbord van het Lincoln Center. Nee, in het gezin Bolitar was de keuken meer een verzamelplek – een Zithoek Lite zou je kunnen zeggen – dan iets wat ook maar in de verste verte te maken had met culinaire bezigheden. Op de ronde tafel lagen altijd tijdschriften en catalogussen en er stonden vaak witte doosjes met klonterig geworden restantjes van de afhaalchinese. Het fornuis had minder te doen dan een Merchant-Ivory-productie. De oven was een rekwisiet, louter voor de show, als de bijbel van een politicus.

Er was dus iets mis.

Ze zaten nu in de woonkamer met de verouderde, halfronde bank van witte skai en het versleten aquablauwe vloerkleed dat bij Myron associaties opriep met de kleedjes waarmee men toiletdeksels bedekte. Myron wierp steeds een stiekeme blik uit het panoramaraam naar het bord TE KOOP in de voortuin, alsof het een ruimteschip was dat zojuist was geland en hij bang was dat er iets engs uit zou stappen.

‘Waar is pa?’

Mam maakte een vermoeid gebaar naar de deur. ‘In de kelder.’

‘In mijn kamer?’

‘Je voormalige kamer. Je bent het huis uit, weet je nog wel?’

Dat was zo. Op de prille leeftijd van vierendertig jaar had hij eindelijk het ouderlijke nest verlaten. Deskundigen in kinderpsychologie zouden hier likkebaardend en tongklakkend over kunnen discussiëren – waarom de verloren zoon ervoor had gekozen in zijn split-levelcocon te blijven zitten nadat de algemeen als normaal beschouwde tijdslimiet waarin de vlinder geacht werd de vrijheid te kiezen, reeds lang was overschreden. Myron zou onmiddellijk met tegenargumenten komen. Hij zou erop wijzen dat al generaties lang in veel samenlevingen de kinderen in het ouderlijke huis bleven wonen tot ze zelf hoogbejaard waren en dat het adopteren van een dergelijke filosofie zelfs een maatschappelijke opleving zou kunnen veroorzaken, omdat het de mensen zou leren trouw te blijven aan iets tastbaars in dit tijdperk van desintegrerende nucleaire gezin-

nen. En als die redenering niet zou inslaan, zou Myron het met een andere proberen. Hij had er genoeg.

De waarheid was echter veel eenvoudiger: hij had het gewoon gezellig gevonden om bij mam en pa te blijven, in de wijk waar hij was opgegroeid, ook al was het bekennen van dergelijke gevoelens even hip als een lp van Air Supply.

‘Wat is er aan de hand?’ vroeg hij.

‘Je vader weet niet dat je er al bent,’ zei ze. ‘Hij denkt dat je over een uur pas komt.’

Myron knikte, al begreep hij er niet veel van. ‘Wat doet hij in de kelder?’

‘Hij heeft een computer gekocht. Daar speelt hij mee.’

‘Pa?’

‘Pa, ja. De man kan geen lamp indraaien zonder instructieboekje en nu is hij opeens Bill Gates. Hij zit constant op het nest.’

‘Het net,’ verbeterde Myron haar.

‘Het wat?’

‘Het heet het net, mam.’

‘Ik dacht nest. Een vogelnest of zoiets.’

‘Nee, het heet net.’

‘Weet je het zeker? Ik dacht toch dat er iets van een vogel bij hoorde.’

‘Het web,’ opperde Myron. ‘Als een spinnenweb.’

Ze knipte met haar vingers. ‘Dat is het. Hoe dan ook, je vader zit nu voortdurend in de kelder dat web te spinnen of hoe het ook heet. Hij praat met mensen, Myron. Dat zegt hij tenminste. Hij praat met volslagen vreemden. Net als vroeger met de amateurradio, weet je nog wel?’

Myron wist het nog.

‘En dat is nog niet alles,’ ging ze door. ‘Hij is op dat ding zijn memoires aan het schrijven. De man die nauwelijks een overzichtelijk boodschappenlijstje kan maken, denkt opeens dat hij een voormalige president is.’

Ze gingen het huis verkopen. Myron kon het nog steeds niet geloven. Zijn ogen dwaalden door de overbekende kamer en bleven hangen aan de foto’s langs de trap. Hij zag het gezin samen met de modegrillen veranderen – rokken en bakkebaarden die langer en korter werden, franje, suède en psychedelische dassen uit de hippietijd, vrijetijdskleding en wijde pijpen, een smoking met roesjesoverhemd die zelfs in Las Vegas als smakeloos bestempeld zou worden. De jaren vlogen foto voor foto voorbij, zoals in die depri-

merende reclamespotjes voor levensverzekeringen. Hij zag zichzelf in zijn basketbaldagen – een vrije worp als jochie van twaalf bij de plaatselijke basketbalbond, een sprong naar de basket toen hij in de tweede klas van de middelbare school zat, een prachtfoto van hoe hij aan de ring hing nadat hij de bal in de basket had geramd. De rij eindigde met coverfoto's van *Sports Illustrated*, twee uit zijn tijd bij Duke en een met zijn been in het gips en in koeienletters IS DIT ZIJN EINDE? op zijn rechterknie (waarop het antwoord in zijn hoofd met even grote letters JA! was geweest).

‘Wat is er aan de hand?’ vroeg hij nogmaals.

‘Heb ik gezegd dat er iets aan de hand was?’

Myron schudde teleurgesteld zijn hoofd. ‘En dat noemt zich advocaat.’

‘Geef ik een slecht voorbeeld?’

‘Het is geen wonder dat ik nooit de politiek in ben gegaan.’

Ze vouwde haar handen op haar schoot. ‘We moeten praten.’

De toon beviel Myron niets.

‘Maar niet hier,’ ging ze door. ‘Laten we een blokje om gaan.’

Myron knikte. Ze stonden op, maar voordat ze bij de deur waren, ging zijn mobieltje. Myron wipte hem uit zijn zak met een snelheid waarvan Wyatt Earp geschrokken zou zijn. Hij drukte de telefoon tegen zijn oor en schraapte zijn keel.

‘MB SportsRep,’ zei hij fluweelzacht en erg professioneel. ‘U spreekt met Myron Bolitar.’

‘Mooie telefoonstem,’ zei Esperanza. ‘Je klinkt als Billy Dee die twee Colt .45's bestelt.’

Esperanza Diaz was jarenlang zijn assistente geweest en onlangs gepromoveerd tot partner in MB SportsRep (M voor Myron, B voor Bolitar – voor wie zulke dingen wil bijhouden).

‘Ik had gehoopt dat je Lamar was,’ zei hij.

‘Heeft hij nog niet gebeld?’

‘Nee.’

Hij kon Esperanza bijna zien fronsen. ‘We staan er niet best voor,’ zei ze.

‘We staan er best best voor. We lopen alleen een tikje achter.’

‘Een tikje,’ herhaalde Esperanza. ‘Zoals Pavarotti als die de Boston Marathon zou lopen.’

‘Leuk gevonden,’ zei Myron.

‘Dank je.’

Lamar Richardson was een van de honkbalsterren van Golden Glove, een kortestop die onlangs ‘eigen baas’ was geworden. ‘Eigen

baas' was een term die door sportmakelaars met dezelfde intonatie werd gefluisterd als een moefiti 'prijs Allah' prevelde. Lamar was op zoek naar een nieuwe vertegenwoordiger en zijn lijst was inmiddels geslonken tot drie kandidaten: twee megaconglomeraten met genoeg kantooruimte om een filiaal van Price Club te herbergen, en het bovengenoemde puistje-op-de-bil maar o-zo-persoonlijke MB SportsRep. Hou vol, puistje!

Myron zag zijn moeder bij de deur staan. Hij veranderde van oor en zei: 'Verder nog iets?'

'Je raadt nooit wie heeft gebeld,' zei Esperanza.

'Elle en Claudia die weer een ménage à trois willen?'

'Warm.'

Ze zou hem nooit rechtstreeks antwoord geven. Zijn vrienden beschouwden het leven als één groot showprogramma. 'Kun je me een hint geven?' vroeg hij.

'Een van je ex-vriendinnen.'

Er ging een steek door hem heen. 'Jessica.'

Esperanza liet een denkbeeldige zoemer gaan. 'Fout! Verkeerde teefje.'

Myron begreep het niet. Hij had in zijn hele leven maar twee langdurige relaties gehad: de afgelopen dertien jaar had hij een los-vaste (momenteel erg losse) verhouding gehad met Jessica. En daarvoor... tja, dan moest hij helemaal teruggaan naar...

'Emily Downing?'

Esperanza maakte een ding-ding-geluid.

Een herinnering doorboorde zijn hart als een dolk. Hij zag Emily op de avondse bank in de kelder van het studentenhuus zitten, naar hem opkijkend met die speciale glimlach, haar benen onder zich opgetrokken, in zijn highschooljack dat haar een paar maten te groot was, haar beweeglijke handen kruiselings in de mouwen gestoken.

Zijn mond werd droog. 'Wat wilde ze?'

'Weet ik niet. Maar ze zei dat ze je móést spreken. Ze praat op zo'n amechtige toon. Alsof alles wat ze zegt een bijbedoeling heeft.'

Bij Emily was dat ook zo.

'Zeg, is ze goed in bed?' vroeg Esperanza.

Esperanza, een bijzonder aantrekkelijke biseksueel, zag iedereen als een mogelijke sekspartner. Myron vroeg zich af hoe het was om zoveel keuzemogelijkheden te hebben en te moeten afwegen, en besloot die weg onbereisd te laten. Verstandige man.

'Wat zei Emily precies?' vroeg Myron.

‘Niets specifiek. Ze heeft wel een bont assortiment lokazen op tafel gelegd: spoedeisend, leven-en-dood, ernstige zaak, enzovoort, enzovoort.’

‘Ik wil niet met haar praten.’

‘Dat dacht ik al. Zal ik haar met een kluitje in het riet sturen, als ze nog een keer belt?’

‘Graag.’

‘*Más tarde* dan.’

Hij hing op, maar een tweede herinnering smakte tegen hem aan als een onverwachte golf aan het strand. Zijn laatste jaar op Duke. Een akelig kalme Emily die zijn highschooljack op het bed had laten vallen en de deur uit was gelopen. Niet lang daarna was ze in het huwelijk getreden met de man die Myrons leven had verwoest.

Diep ademen, zei hij tegen zichzelf. In en uit. Goed zo.

‘Alles in orde?’ vroeg mam.

‘Ja.’

Mam schudde teleurgesteld haar hoofd.

‘Ik lieg niet,’ zei hij.

‘Nee, helemaal niet, je ademt altijd alsof je obscene telefoontjes pleegt. Maar als je het je moeder niet wilt vertellen...’

‘Ik wil het mijn moeder niet vertellen.’

‘Je eigen moeder, die je heeft grootgebracht en...’

Myron zette het geluid af, zoals zijn gewoonte was. Ze dwaalde weer eens af naar een ander leven. Dat deed ze vaak. Het ene moment was ze supermodern, een van de eerste feministen die met Gloria Steinem mee had gemarcheerd en het levende bewijs was geworden dat – om haar oude T-shirt te citeren – De Plaats van de Vrouw in haar Huis is... en in de Senaat. Maar zodra ze haar zoon zag, gleed haar progressieve tooi naar de grond en kwam de overbezorgde joodse moeder onder de verbrande bh vandaan.

Ze liepen de voordeur uit. Myron hield het bord *TE KOOP* scherp in de gaten, alsof hij verwachtte dat het ding een pistool zou trekken. In gedachten zag hij opeens iets waar hij zelf nooit getuige van was geweest: de zonnige dag waarop mam en pa hier voor het eerst waren gekomen, hand in hand, mam met haar zwangere buik, allebei bang en opgewonden toen ze beseften dat dit knusse huis hun levensboot zou worden, hun *ss American Dream*. Nu kwam er een eind aan de reis, of ze het leuk vonden of niet. Niets geen ‘dit luidt een nieuwe levensfase in’. Dat bord met *TE KOOP* gaf het eind aan – het eind van hun jeugd, van hun middelbare leeftijd, van een gezin, het universum van twee mensen die hier begonnen waren en hier

hadden geruzied en kinderen grootgebracht en gewerkt en gecarpoold en hun leven geleefd.

Ze begonnen te lopen. Op de stoep lagen bergen bladeren, een zuiver teken dat de herfst de buitenwijken had bereikt. Bladblazers verbrijzelden de stilte als helikopters boven Saigon. Myron ging aan de binnenkant lopen zodat hij langs al die bergjes zou komen. De dode bladeren knisperden onder zijn gymschoenen en dat vond hij prettig. Hij wist niet precies waarom.

‘Je vader heeft met je gepraat,’ zei mam, half als een vraag, ‘over wat er met hem is gebeurd.’

Myron voelde zijn maag samenknijpen. Hij ging dieper in de bladeren lopen, met hoge stappen en veel geknisper. ‘Ja.’

‘Wat heeft hij precies gezegd?’ vroeg mam.

‘Dat hij pijn in zijn borst heeft gehad toen ik op dat eiland zat.’

Het huis van de Kaufmans was altijd geel geweest, maar de nieuwe bewoners hadden het wit geschilderd. Het zag er raar uit met die nieuwe kleur, alsof het hier niet meer thuishoorde. Sommige huizen waren de aluminium-gevelbeplatingroute opgegaan, bij andere waren keukens en slaapkamers uitgebouwd. Het jonge gezin dat in het huis van de Millers was getrokken, had de weelderige bloembakken weggehaald waar de Millers om bekend hadden gestaan. De nieuwe eigenaars van het huis waar de familie Davis had gewoond, hadden de prachtige struiken waar Bob Davis ieder weekend aan had gewerkt, met wortel en al verwijderd. Het deed Myron denken aan een oprukkend leger dat de vlaggen van het overwonnen volk op de grond smijt.

‘Hij wilde het je niet vertellen,’ zei mam. ‘Je weet hoe hij is. Hij vindt nog steeds dat hij je moet beschermen.’

Myron knikte en bleef in de bladeren lopen.

Toen zei ze: ‘Het was niet zomaar wat pijn in zijn borst.’

Myron stopte.

‘Het was een heuse hartaanval,’ ging ze door, zonder hem aan te kijken. ‘Hij heeft drie dagen op de intensive care gelegen.’ Ze begon te knippen. ‘De slagader was bijna helemaal dichtgeslibd.’

Myron voelde zijn keel dik worden.

‘Hij is erdoor veranderd. Ik weet hoeveel je van hem houdt, maar dit moet je accepteren.’

‘Wat moet ik accepteren?’

Ze sprak op zachte, ferme toon. ‘Dat je vader ouder wordt. Dat ik ouder word.’

Hij dacht daarover na. ‘Ik probeer het,’ zei hij.

‘Maar?’

‘Maar wanneer ik dat bord in de tuin zie...’

‘Hout, stenen en spijkers, Myron.’

‘Wat?’

Ze waadde door de bladeren en pakte zijn elleboog. ‘Luister naar me. Je trekt een gezicht alsof we *sjiva* zitten,* maar dat huis is niet je jeugd. Het maakt geen deel uit van je familie. Het kan niet ademhalen of nadenken of van iemand houden. Het is niets anders dan hout, stenen en spijkers.’

‘Je hebt hier bijna vijfendertig jaar gewoond.’

‘Nou en?’

Hij wendde zich af en liep door.

‘Je vader wil graag openhartig tegen je zijn,’ zei ze, ‘maar je maakt het hem niet makkelijk.’

‘Waarom niet? Wat heb ik gedaan?’

Ze schudde haar hoofd, keek op naar de hemel alsof ze naar goddelijke inspiratie zocht, en bleef lopen. Myron paste zijn stappen aan. Ze stak haar arm door de zijne en leunde tegen hem aan.

‘Je bent altijd een fantastische atleet geweest,’ zei ze. ‘In tegenstelling tot je vader. Laten we eerlijk zijn. De man is een stoethaspel.’

‘Dat weet ik,’ zei Myron.

‘Ja. En je weet dat omdat je vader nooit heeft voorgegeven iets te zijn dat hij niet is. Hij heeft zich altijd als een gewoon mens gedragen, een kwetsbaar mens zelfs. En dat had een eigenaardig effect op jou. Je aanbad hem daardoor nog meer. Je hebt van hem iets bijna mythisch gemaakt.’

Myron dacht daarover na en ging er niet tegen in. Hij haalde zijn schouders op en zei: ‘Ik hou van hem.’

‘Dat weet ik, schat, maar hij is maar een gewoon mens. Zij het een goed mens. Nu wordt hij oud en is hij bang. Je vader heeft altijd gewild dat je de mens in hem zou zien. Maar hij wil je niet laten zien dat hij bang is.’

Myron hield zijn hoofd gebogen. Er zijn bepaalde dingen die je over je ouders niet kunt inbeelden – seks was het klassieke voorbeeld. De meeste mensen kunnen zich hun ouders niet in een compromitterende situatie voorstellen. En moeten dat ook helemaal niet proberen. Maar nu probeerde Myron zich een ander taboe in te beelden: dat van zijn vader die in zijn eentje in het donker zat, met

* *sjiva zitten*: joods voor een week van rouw – *Vert.*

een bang gezicht, zijn hand tegen zijn borst gedrukt, en die beelden, die zich dus wel lieten oproepen, deden ondraaglijk veel pijn. Toen hij weer sprak, was het met dikke stem. ‘Wat moet ik dan doen?’

‘De veranderingen accepteren. Je vader gaat met pensioen. Hij heeft zijn hele leven gewerkt en zoals de meeste achterlijke macho-mannen uit zijn tijd, zit zijn eigenwaarde vastgeklonken aan zijn baan. Dus heeft hij het moeilijk. Hij is niet meer wat hij was. Jij trouwens ook niet. De relatie tussen jullie is aan het veranderen en jullie houden geen van beiden van veranderingen.’

Myron bleef zwijgen en wachtte op de rest.

‘Kom hem een beetje tegemoet,’ zei mam. ‘Hij heeft je hele leven voor je gezorgd. Hij zal er nooit om vragen, maar nu is het zijn beurt.’

Toen ze de laatste hoek omsloegen, zag Myron de Mercedes voor het bord TE KOOP geparkeerd staan. Hij vroeg zich af of het iemand van het makelaarskantoor was die een kandidaat-koper het huis liet zien. Zijn vader stond in de voortuin te praten met een vrouw. Pa maakte drukke gebaren en glimlachte. Toen Myron naar het gezicht van zijn vader keek – de ruige wangen die er altijd uitza- gen alsof hij zich nodig moest scheren, de kokkerd van een neus waarmee pa hem bij hun stoeipartijen ‘neusstompen’ had gegeven, de zware oogleden à la Victor Mature en Dean Martin, de dunne grijze haren die het koppig volhielden nadat de dikke zwarte waren verdwenen – voelde hij zich alsof een hand zijn hart fijnkneep.

Pa zag hem kijken en wuifde. ‘Kijk eens wie er is langsgekomen!’ riep hij.

Emily Downing draaide zich om en schonk Myron een strakke glimlach. Myron keek naar haar en zei niets. Er waren vijftig minuten verstreken. Over tien minuten zou de naaldhak de tomaat uit- een laten spatten.